

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

94. An Clerici possint vendere vinum ad minutum, & de aliquibus statutis
quoad hanc materiam contra Immunitatem Ecclesiasticam? Ex part. 4. tr.
1. res. 52.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

in §.1. cui hunc titulum apposuit. Defenditur hæc doctrina à Diana nouissimè contra hanc conclusionem scribente; nec ego, vt ipse asserit in meis resol. p. 5. tr. 1. resol. 19. docui, vt legentibus patebit, Clericos non esse vassallos Principum temporalium, sed tantum in d. resol. adduxi pugnantes sententias, referendo Valscum, & Martham; meam opinionem non aperui, vnde apertè subiunxi illa verba, sed quidquid sit de hoc, &c. Ergo malè Gonzalez docet absolutè me sententiam Marthæ qui docuit Clericos non esse vassallos Principum, etiam docuisse, sed bona eius venia iste Auctor sapius me citat pro sententiis, quas non teneo; vnde lib. 2. c. 7. n. 31. asserit me docere in p. 1. tr. 2.

Quæ hic est supra Ref. 7. & in aliis eius annot.

Quæ hic est supra Ref. 34. & in aliis eius annot.

Quæ hic sunt Ref. 110. & 24. & lege supra ex Ref. 25. §. Verum.

resol. 6. priuilegia Regibus concessa Bullam Cœnæ non reuocare; sed ego ibi, vt legentibus patebit, hoc non assero, sed tantum auctores pro vtraque sententia adduco, & meam opinionem non promo. Item lib. 2. c. 13. n. 43. asserit me immemorem meci approbare praxim retinendi litteras Apollolicas in p. 1. tr. 2. resol. 12. sed me in dicto loco talem praxim non approbare pater legentibus, & satis probauit in discept. Apolog. de Retensione Bullarum, contra Salgadum resol. 3. in fine.

11. Ad id verò quod Gonzalez, *vbi supra* n. 21. asserit, posse Iudices laicos Clericos in Rempubl. debacchantes, secundum leges, & earum pœnas coercere, præsertim si Iudex Ecclesiasticus decessit, & citat plures Doctores, & inter illos meipsum in p. 1. tr. 2. resol. 7. & 17. Resp. quod debebat dicere me locis cit. obseruasse cum Salas de legib. tr. 14. dispu. 14. scilicet 9. n. 11. dictos casus esse metaphysicos, & vix in praxi accidere posse; vnde Doctores à Gonzalez, & à me citati loquuntur, quando periculum esset in mora ad eundem Summ. Pontif. vel alios superiores Ecclesiast. & Clericorum libertas in manifestam cederet secularis Reip. perniciem; tunc asserunt dicti Doctores, posse Principes laicos non auctoritatè & iurisdictionaliter, sed vim vi repellendo cum moderamine inculpatæ tutelæ per viam naturalis defensionis Rempubl. à Clericis tueri, & seruare indemnem. Malè igitur Gonzalez *vbi supra* in his casibus, vt dixi metaphysicis, tribuit Iudicibus laicis ex vi legum auctoritatè coercitiuam in Clericos, nam hoc nunquam dixerunt Doctores: ab ipso citati, & præsertim ego ipse, iis enim casibus non dicuntur. Laici Clericos punire vi legum ciuiliu, sed per viam iustæ defensionis impedire, ne quid agant contra leges, sed vt dixi, hi casus vix moraliter accidere possunt. Et hæc dicta sufficiant in mei defensionem aduersus ea, quæ nominatim contra me nouissimè docuit supradictus Gonzalez, vir aliàs, satis quidè doctus, & eruditus.

RESOL. XCIII.

An si iudex Ecclesiasticus non condemnet Clericum in pœnam legis laicalis, possit illum iudex laicus condemnare? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 29.

§. 1. **A**D hoc dubium respondet Ludouicus Mexia in pragm. taxa panis concl. 5. n. 71. & seq. vbi sic ait; Pœna pragmatice inferenda est quoad Clericos per iudices Ecclesiasticos, & non à iudice laico, nisi quando iudex Ecclesiasticus requisitus dictam pœnâ Clerico infligere recusaret, aut negligens esset, plusve debito differret, vel si leuem pœnam imponeret, nam tunc iudex secularis posset se intromittere, & vsque ad debitam pragmatice pœnam supplere. Hæc Mexia.

2. Quæ quidem omnia sunt contra immunitatem Ecclesiasticam, nam, vt ego docui part. 1. tract. 2.

resol. 7. ex Vasquez & Salas, iudex Ecclesiasticus non debet Clericis violentibus leges ciuiles eandem pœnam infligere, quæ laicis statuta est. Imò Surdus consil. 301. num. 38. docet in tali casu iudicem Ecclesiasticum non debere eos punire pœna temporali, si lex Ecclesiastica nõ accessit. Sed quidquid sit de hoc, certum est Ecclesiasticos mitiori pœna plectendos esse. Adde quòd negligentia, vel iniustitia iudicis Ecclesiastici non præbet auctoritatem iudicibus laicis, vt possint exercere iurisdictionem in Clericos, sicuti facerent si illos damnarent ad pœnam legis laicalis, licet esset lata propter publicam vtilitatem; ergo excludenda est supradicta opinio Mexia.

Quæ hic est supra Ref. 90. in eius §. vlt. & infra in Ref. seq. §. Suppono, prope finem, & in Ref. 96. recitantes in fin. & in Ref. 100. §. vlt. & in Ref. 117. §. etiam licet esset lata propter publicam vtilitatem; ergo excludenda est supradicta opinio Mexia.

RESOL. XCIV.

An Clerici possint vendere vinum adinuicem, & de aliis quibus statutis quoad hanc materiam contra Immunitatem Ecclesiasticam? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 32.

§. 1. **R**espondeo ex communi sententia DD. Clericos posse vendere per famulos suos vinum & similia, tam ex patrimonialibus, quam beneficiis, non solum in mensura magna, & vt dicitur, ad grossum, sed etiam ad mensuras minutas, neque ad hoc dicitur negotiari. Ita glossa 1. in cap. negotiatiorem, 88. dispu. Abbas in cap. 2. n. 1. de cleric. vel monach. Geminianus & Francus in cap. vnic. de vita & honest. Cler. in 5. Bertachinus tract. de gabellis part. 2. q. 7. Roland. vol. 4. consil. 71. num. 9. & alij, quos asserere & sequitur Belletus in disquis. Cler. tit. 1. §. 21. num. 15. Genuens. in praxi Archiep. capit. 62. numer. 7. Prosper de Augustino in addit. ad sum. Quaranta, ver. veltigal. Squillante de priuileg. Cler. cap. 8. num. 38. & Barbosa part. 2. allegat. 13. Marta part. 4. cas. 3. num. 13. & alij. Difficultas est, an si aliquis iudex laicus statueret vt venditores vini debeant præstare fideiussionem ad solvendas pœnas, & in hoc casu interrogatus includeret etiam venditores vini Clericorum, vel si præciperet venditores vini non posse illud vendere nisi in quatra domo distante ab Ecclesia, quaeritur an hæc statuta sint contra immunitatem Ecclesiasticam? & affirmatiua sententiam teneo.

Sup, hoc infra in §. Resol. modo discurre, & in §. Resol. modo respondere. huius Ref. & infra in Ref. seq. & in tom. 6. tract. 3. Ref. 128.

2. Verum vt veritas luceat, suppono primò quòd dicitur statutum contra immunitatem Ecclesiasticam, siue indirectè, siue directè id fiat, ex cap. statutum, de hæret. in 6. siue expressè, siue tacitè, ex cap. Clericis §. nos igitur, de immunit. Eccles. in 6. & etiam si non loquatur de personis Ecclesiasticis; & ita docet Valenzuela in defens. consil. Pauli V. part. 3. n. 123. Maynardus de priuileg. Eccles. art. 22. num. 20. & 70. Mandellus vol. 2. consil. 8. num. 3. Marta de iurisdic. part. 4. cent. 1. cas. 62. num. 9. Duardus in Bull. Cœn. lib. 2. can. 15. quest. 19. num. 2. Fagnanus in tract. de validitate consil. Pauli V. part. 3. fol. 59. Guevara in propugn. libert. Eccles. assert. 1. §. 5. num. 36. & Surdus consil. 301. num. 7. & alij.

Sup, hoc infra in Ref. 200. §. Et quinto.

3. Suppono secundò Clericos non esse exemptos à legibus ciuilibus quatenus cum libertate Ecclesiastica non repugnant, vt sunt leges circa pretia rerum, mensuras vendendi, & similia, & ideo Villalobos in summ. tom. 1. tract. 2. diff. 31. num. 1. sic ait, [Los Ecclesiasticos todos, estan obligados à las leyes & 92. & in ciuiles que pertenegen a buena gouernacion y paz de la Republica, como son la tasa del trigo y otras cosas semejantes. el fundamento desta conclusion es que los tales tambien son vecinos como los demas y aunque sean efentos de la jurisdiccion, no lo han de ser en las de mas cosas que les pertenegen como à Ref. miembros de la Republica, mas ha fe de aduertir que

Sup, hoc quod hic supponitur vique ad not. seq. sup. in Ref. 90. §. & 92. & in aliis postis in annot. 1. huius vit. Ref. 92. & hic infra in §. vlt. huius à Ref.

que los Ecclesiasticos no estan sujetos a las dichas leyes quoad vim coactivam si no solo quoad vim directivam, porque esta obligacion no nace de obediencia que devan a los seculares como a Superiores: sino porque de derecho natural se deven conformar con los demas; pues son tambien miembros de la mesma Republica. De lo qual se infiere que no estan obligados a las penas que las tales leyes les ponen: porque si las penas son ipso facto no les pueden obligar porque no son de Superior: y se les ha de poner el Iuez, que no se les ha de poner el Iuez secular, que los Ecclesiasticos que delinquen contra las leyes seculares si no a su Iuez Ecclesiastico, el qual no estara obligado a poner la mesma pena de la ley sino que podra poner pena arbitraria qual conuengay se le pareciere conueniente, podra poner la mesma que la ley pone. Ita ille, & ego ipse *part. 1. tract. 2. resol. 7* & me citato, nouissime Paulus Squillante *de privileg. Cler. c. 8. n. 89* & Doctores conmuniter, quos ego *in diu. resolut. citavi: ubi cum Vasquez & Salas docui iudicem Ecclesiasticum non debere Clericis violatis leges civiles eandem penam infligere, quae laicis statuta est. Imò Surdus consil. 301. n. 38. qui citat Sotum, putat in tali casu iudicem Ecclesiasticum non debere eos punire pena temporalis, si lex Ecclesiastica non accessit. Vnde Nauarrus c. 33. n. 88. & alij asserunt quòd in his casibus beneficeret iudex Ecclesiasticus, si saeculares iudices suis edictis iuaret, & tunc Ecclesiastici possent puniri pena temporalis.*

4 His suppositis, assero bannum emanatum esse contra immunitatem Ecclesiasticam, quod vnicò argumento ita euidenter probo. Clerici licet teneantur obseruare leges iustas laicorum, tamen non tenentur ad penas impositas contrauenientibus supradictis legibus: sed per dictum bannum indirectè Clerici coguntur soluere dictas penas, ergo bannum est contra immunitatem Ecclesiasticam. Maior propositio huius argumenti satis supra probata est. Minor verò clare patet, quia stante dicto banno venditores vini debent fideiussorem praebere ad soluendas penas, si ad illas damnandi sunt: ergo si Clerici vinum vendere volunt, numquam venditores laicos inuenient, si prius non seruent eos indemnes de omnibus penis, quae ex venditione dicti vini erunt soluendae; & sic Clerici indirectè erit obnoxiius solutioni pena imposita lege laicali vel imponenda, à iudice laico, ad quam nullo iure tenebatur. Nec valet dicere quòd hoc procedit etiam cum laico domino vini; nam respondeo in hoc banno laicis non fieri iniuriam, neque iniustitiam, quia ipsi de iure in omni euentu tenentur ad penam impositam, vel imponendam à iudice laico; secus autem est, ut probauimus, in Clericis. Vnde apparet intentionem statuentium in hac ordinatione aliam non fuisse, quam indirectè penam à Clericis exigere, quam directè non poterant, cum nisi caecitentibus non pateat Clericos ex hoc banno minime posse in posterum venditores vini inuenire, nisi velint pro dictis venditoribus Clerici ipsi in casibus contingentibus penas à iudice laico damnatas soluere, & idè aperte apparet, ut dixi supra, dictum bannum indirectè laedere immunitatem Ecclesiasticam, licet loquatur cum laicis. Sed statutum non attenditur cum quo loquatur, sed in quem sermonis effectus dirigatur. Vnde licet aliquod statutum quoad verba non videretur infringere libertatem Ecclesiasticam, cum praecipiat subditis, ut apparet in casu nostro; tamen quoad mentem est contra libertatem Ecclesiasticam faciendo fraudem de persona ad personam, ut optime notat glossa in cap. final. de immunitate Eccles. in 6. ver. libertatis, & ibi Ioan. Andreas, Ancharanus &

Geminianus *num. 1.* & idem Ancharanus *consil. 115. num. 7.* Abbas in cap. Ecclesia S. Mariae, de constitut. *num. 27. & 31.* Alba *consil. 8. num. 13. cum seq. & sub num. 20.* & alij, quos citat & sequitur Vgolinus in *respons. ad Inuiscensit. Gymnasij Pantauini cap. 6. num. 8.* Collegium Bononiense in *respons. pro libertate Eccles. num. 14.* & Maynardus *de privileg. Eccles. art. 22. num. 67.* & idè asseruit P. Suarez quòd dum disponitur circa Personas laicas, & ordinatur grauumen ad Clericos, statutum est contra libertatem Ecclesiasticam. Ita ille ad Regem Angliae *lib. 4. cap. 33. num. 6.* sed hoc accidit in casu nostro: ergo, &c.

5. Secundo probatur, hoc statutum esse contra libertatem Ecclesiasticam, quia quando per aliquod statutum laici non possunt habere liberam contractionem & commercium cum Clericis, libertas Ecclesiastica arctatur, & adstringitur. Nam Ecclesia habet liberam facultatem, ut laici possint libere cum ea contrahere & commercium habere. Sed in nostro casu laici non libere possunt contrahere cum Clericis, nam arctantur, ut si velint vinum eorum vendere, praestent prius fideiussorem: ergo clarum est ex hoc capite statutum istud esse etiam contra libertatem Ecclesiasticam. Cum igitur Clerici de iure communi possint contrahere libere cum laicis quibuscumque, nec vendentes eorum vinum de iure communi tenentur aliquam fideiussorem soluere; ergo si statutum hoc addat, dicitur contra libertatem Ecclesiae, cui datum est, ut contrahat cum quocumque, nec contrahens cum ea grauetur aliquo onere. Dicant ergo Clerici; Tolle statutum, & si venditores vini tenentur fideiussorem praestare, compelle eos ad praestandum, si minus, ne ius nostrum auferas libere contrahendi cum omnibus, si ne aliquo onere, nostra enim interest habere venditores vini sine obligatione praestandi fideiussorem, quod euidenter patet: nam ex isto statuto Clerici, ut saepius dictum est, non inuenient in posterum venditores vini, quis enim praestabit dictam fideiussorem.

6. Dicendum igitur absolute quòd onus, quod non potest imponi Clericis, non potest imponi contrahentibus cum eis, & haec omnia supradicta docet Laderchius *consil. 103. num. 5. & 9.* Mandelus *consil. 8. num. 16. 17. & 18.* Aponte in *resp. de cens. Pauli V. fol. mibi 81.* & alij penes ipsos, quae valde notanda sunt ad adducendam potissimam rationem: quare gabella imposita super emptore sit contra libertatem Ecclesiasticam, non tantum eo, quia per onus gabellae vilius venderent Clerici res suas, sed quia, ut dictum est, de iure possunt contrahere cum laicis libere, & sine aliqua conditione & onere, nec ementes ab eis tenentur soluere gabellam, ergo si statutum hoc addat, laedit libertatem Ecclesiae, cui competit contrahere cum quocumque, nec contrahens cum ea quicquam soluere; quod est valde notandum contra illos, qui putant gabellam positam super emptore non esse contra libertatem Ecclesiasticam, quando pretium rei est impositum à lege, quod consistendo in indiuisibili non poterit à contrahentibus alterari, & sic Clerici non vilius vedent res suas, quia dato, & non concesso, quòd ita euenit, dico adhuc gabellam esse contra libertatem Ecclesiasticam, quia oneratur laicus cum quo Ecclesia de iure sine vilo onere antea poterat contrahere, quod non parum ei expediebat & vtile erat, quod à fortiori in casu nostro accidit, nam, ut dictum est prius, Clerici inueniebant venditores vini sine vlla difficultate, imò rogari, quia nullum onus erat eis impositum; nunc verò ex isto statuto manifestum est, quòd

Sup. hoc ibidem §. Confirmatur nostra opinio.

non inuenient propter onus eis impositum de fidei-
iussione præstanda: vide ergo, quæso, si ex hoc læ-
ditur libertas Ecclesiastica?

7. Restat modò discutere secundum punctum,
nempe venditores vini non posse illud vendere nisi
in quarta domo ab Ecclesia distante; & hoc etiam
esse contra libertatem Ecclesiasticam patet, quia statu-
tum prohibens, vel præcipiens personis Eccle-
siasticis id, quod eis nec diuino, nec humano iure
præceptum, vel prohibitum est, erit contra liber-
tatem Ecclesiasticam, vt docet Felinus in *cap. Eccle-
sia S. Maria, de consil. num. 72. & 73.* quem citat &
sequitur Zecchius de *republ. Eccles. tit. de Clericis
fol. mibi 410.* Laderchius *consil. 103. num. 1.* Annibal-
dus in *addit. ad Mandellum, consil. 8. lit. H. Soula in
Bull. Cæn. cap. 16. disp. 43. concl. 3.* Sayrus de *consul.
lib. 3. cap. 19. n. 9. §. sic etiam.* Filiucius *tom. 1. tract. 16.
cap. 10. num. 270. §. tertio ea.* Reginaldus *tom. 1. lib. 9.
c. 23. n. 358. §. tenendum est tertio.* Duardus in *Bull. Cæn.
lib. 2. consil. 15. §. 19. num. 1.* & alij. Sed de iure com-
muni non est prohibitum Clericis vendere vinum
in taberna posita in domibus Ecclesiæ, imò hoc fac-
ere eis concedunt, Geminianus & Franchus in *cap.
vnic. de vita & honest. Cler. in 6.* Lambertinus de *iure
patronat. lib. 2. part. 1. art. 26. quæst. 9. num. 4.* Genuensis
in *praxi Archiep. cap. 62. num. 7.* & Prosper Augu-
stin in *addit. ad sum. Quaranta ver. vestigal.* & tamen
per hoc bannum arctantur vendere illud in alio
loco cum interesse, ergo hoc bannum erit contra liber-
tatem Ecclesiasticam, quia cum eorum detri-
mento imponitur Clericis onus quod de iure eis
non est impositum. Nec valet dicere quòd interesse
Ecclesiasticorum in hoc seruando statuto erit modicum,
nam respondeo quòd siue magna, siue mo-
dica sit læsio Ecclesiæ, non sustinetur. Ita Collegium
Bononiense in *respons. pro libert. Eccles. num.
40.* Suardus *vol. 3. consil. 338. num. 20. & 27.* Lupus
de *libert. Eccles. part. 1. quæst. 8. num. 2.* Adde quòd
Bonacina in *Bulla Cæna disp. 1. quæst. 16. sect. 2. punct. 2.
num. 11.* asserit, statutum quo deceritur, vt Clerici
etiam teneantur aliquam formam, vel aliud onus
seruare, in contractu venditionis esse contra liber-
tatem Ecclesiasticam. Sed hoc accidit in casu nostro,
nam præscribitur Clericis forma vendendi eorum vi-
num, nempe in quarta domo distante ab Ecclesia,
cum onere locandi dictam tabernam; ergo hoc ban-
num est contra libertatem Ecclesiasticam.

8. Deinde statutum quo Ecclesiastici efficiuntur
peioris conditionis, quam laici, est contra immu-
nitatem Ecclesiasticam. Ita DD. citati, & Gueuara
in *propugn. libert. Ecclesiast. assert. 1. §. 5. num. 42.* Va-
lenzuela in *defens. cens. Pauli V. part. 3. num. 168.* Ric-
cius in *praxi tom. 3. resolut. 207. num. 7.* cum Megala
in *3. part. lib. 3. cap. 10. quæst. 1. num. 51.* & alij com-
muniter. Sed ex hoc banno Ecclesiastici efficiuntur
peioris conditionis, quam laici; ergo. Probo mino-
rem, quia Regularibus, v. g. ex hoc banno semper
opus erit conducere tabernas alienas ad vendendum
vinum, cum præcipiatur in ipso banno vendi in qua-
rta domo distante ab Ecclesia, quod laicis non acci-
det, sed in propria domo sine conductione aliæ apo-
thecæ suum vinum venale semper habebunt, cum
non habitent in Ecclesiis vt Regulares. Vnde mani-
festè apparet hoc bannum contra Regulares promul-
gatum fuisse, & in hoc esse peioris conditionis quam
laici. Deinde multum interest habere tabernam vini
coniunctam cum propria domo, vt ipsimet laici con-
fidentur, quod Beneficium Ecclesiastici ex hoc ban-
no non habebunt, sed solum laici, & tamen iura
clamant esse magis Clericis fauendum, quam laicis.
l. sunt persona, ff. de relig. & sumpt. funer. ergo, &c.

9. Restat modò respondere ad aliqua argumen-
ta, quæ aduersus supradicta adduci possunt. Primò,
quòd ista statuta dirigitur ad venditores vini laicos
subiectos Principibus secularibus. Respondeo quòd
cum sit concessum Clericis vendere vinum non per
se, sed per suos famulos, vt tradit Genuensis in *pra-
xi Archiepisc. cap. 62. num. 7.* Prosper de Augustin.
in *addit. ad sum. Quaranta ver. vestigal.* Squillante
de *primileg. Cleric. cap. 8. num. 38.* & alij, quidquid
disponitur circa tales, redundat in damnum Cleri-
corum, est contra libertatem Ecclesiasticam, & cen-
setur dispositum contra Clericos, vt patet apud Sur-
dum *consil. 301. num. 74.* & alios DD. communiter.
Vnde licet hoc statutum cum laicis loquatur, effe-
ctus sermonis dirigitur in Clericos, quod supra pro-
bauimus, & diximus esse contra immunitatem Ec-
clesiasticam, & tradunt etiam Parisius *consil. 27. vol.
2. num. 63.* Riminaldus senior *consil. 268. num. 32.
vol. 2.* & Laderchius *consil. 103. num. 9.* Nam Clerici
non inueniendi famulos propter onus fideiussio-
nis præstandæ erunt atristi vel vinum non vendere,
vel dictos famulos indemnes seruare. Vnde cum lai-
ci directè pœnas à Clericis exigere prius minimè
poterant, per hoc statutum indirectè illas exigunt.
Adde his omnibus, quòd, vt supra satis probatum
est; eo ipso quòd contrahentes cum Clericis grauan-
tur aliquo onere, læditur libertas Ecclesiastica, sed
hoc accidit in casu nostro: ergo, &c.

10. Secundò non valet dicere, quòd quando sta-
tutum non prohibet absolute seruitium fieri Clericis,
sed perimitur cum certa forma & modo; vt est in ca-
su nostro, non est contra libertatem Ecclesiasticam,
vt docet Natta *lib. 2. consil. 280. num. 4.* & ideo statu-
tum vt custodes animalium soluât pœnam pro dam-
no dato, ligat etiam custodes animalium Clerico-
rum, vt docet Maccabrunus *consil. 18. num. 17.* Nam
respondeo quòd opinio Nattæ non est amplectenda,
& illam in specie reprobatur Carolus de Grassis de *effe-
ctibus clericatus. esset. 2. num. 359.* quia per indirec-
tè lædit Clericos, vt aperte apparet in casu no-
stro. Adde quòd supra satis probatum est, quòd eo
ipso quòd laici contrahentes cum Clericis grauantur
aliquo onere, læditur Ecclesiastica immunitas, ma-
ximè quando tale onus redundat in damnum Cleri-
corum, vt est in casu nostro: ergo, &c. Ad exem-
plum autem de custodibus animalium dico, quòd
procedit, quando dominus pascuorum, antequam in-
trafferet animalia Clericorum, expressè prohibuisset
custodes, nam tunc intrantes post prohibitionem
in specie tenerentur, per text. in *l. diuus. ff. de seruit.
rusticor. prædior.* secus autem si prohibuisset in gene-
re per banni emanationem, vt efficitur in casu no-
stro: quoniam famuli & coloni Ecclesiæ non alli-
gantur statutis, & editis laicorum, siue specialiter,
siue generaliter de illis disponant, & ita docet noster
doctus P. Duardus in *Bulla Cæna lib. 2. consil. 15. §. 27.
num. 6.* Marta de *iurisdict. par. 4. cas. 8. num. 14.* Sur-
dus *consil. 301. n. 74.* & alij.

11. Tertio iam supra probatum est, Ecclesiasti-
cos, si non vi coactiua, saltem directiua, teneri ser-
uare leges latas propter bonum commune: sed istud
statutum tale est; ergo vi directiua obligabit Ecclesi-
sticos. Respondeo hanc doctrinam esse veram quan-
do dicta statuta, seu leges editæ in bonum publicum,
neque directæ, neque indirectè lædunt libertatem
Ecclesiasticam, vel aliqua iura Clericorum, quod
non accidit in casu nostro vt supra satis probatum
est, Ita D. Franc. Aponte in *respons. de cens. Pau-
li V. fol. mibi 75.* Collegium Bononiense in *respons.
pro libert. Ecclesiast.* contra Venetos *num. 24.* Molina
de *instituta & iure tom. 1. tract. 2. disp. 31. numero 15.*
Squillante

Sup. hoc in-
fra in Ref.
214. §. Hoc
igitur. & in
Ref. 217. §.
Sed, his. post
medium.

Sup. hoc in-
fra in §. Re-
stat modo
respondere,
& in aliis
eius not.

Sup. hoc inf.
in Ref. 200. §.
Quarto qua-
do & in Ref.
209. §. Ter-
tio tunc, &
lege etiam §.
vlt. & aliam
Ref. eius not.

Sup. hoc in-
fra in §. 1. ubi
§. Restat mo-
do discutere
huius Ref. &
infra in Ref.
seq. & in Ref.
6. tr. 13. Ref.
182.

Que
re
ad
tes.
in
Re
seq.
per
no.

Que
re
in
Re
seq.
per
no.

Supra in §.
Suppono, hu-
lus & in aliis
anno: r. pæ-
citat §.

Squillante de privileg. Cleric. cap. 7. dub. 3. num. 94. & hæc dicta sufficiant circa hanc quæstionem. Saluo semper, &c.

RESOL. XCV.

An in aliqua terra Baronis vendantur comestibilia tantum in eius taberna, vulgo dicta Zagato, possint adhuc Clerici aperire tabernas, & vendere vinum, niuem, & alia recollecta in eorum prædiis?

Et an possit Baro introducere in quadam terra de novo a se edificata tabernam dictam Zagato, vassallis reclamantibus; & an ita facientes incurrant in censuram Canonis quinti Bullæ Cœnæ?

Idem esse dicendum de Communitatibus, seu Vniuersitatibus Ciuitatum, & locorum, &c. Ex part. 5. tract. 1. Resol. 20.

sic faciendi. Ita ille, cui addè Cortolanum in explicat. Bullæ Cœnæ, ex com. 5. Grassium in decis. om. 1. lib. 4. cap. 8. num. 79. Duardum in Bull. Cœn. lib. 12. can. 5. 9. 4. concl. 3. n. 6. ex Butrio in c. super quibusdam, de verb. signif. n. 15. licet contrarium docuerit Filliucius tom. 1. tr. 16. c. 5. n. 110. vbi sic ait: Imponentes domos panis, vini, carnis, aliarumque rerum venalium, hoc est domini terrarum, vel communitates constituentes determinatas domos & loca, in quibus solis ea vendantur, vnde venditores eiusmodi multum lucrentur, non videntur comprehendi sub hac censura; quia eiusmodi impositio non reuocatur ad impositionem gabellarum, sed potius monopolij. Sic Filliucius, Sed quicquid sit de hoc, ex supradictis apparet dictas tabernas, seu Zagata etiam in ordine ad laicos non bene olere, & de illis malè sentire Doctores; quomodo igitur dici potest posse præiudicare Clericis?

RESOL. XCVI.

An Clerico vendenti vinum, frumentum, &c. ultra taxam a Principe impostam, possit iustitia secularis dicta victualia ei in pœnam tollere, vt a lege statutum est?

Et an Clerici non teneantur ad pœnam, ad quam laici tenentur, si dicta victualia vendant ultra iustum pretium, etiamsi Princeps expresserit vt ea pœna afficiantur etiam Clerici?

Et an dicti Clerici in prædictis casibus possint puniri ab Episcopis mitiori tamen pœna? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 72. aliis 71.

§. 1. Affirmatiuè respondet Bobadilla in Polit. tom. 1. lib. 2. c. 18. num. 122. vbi sic asserit: [Si el Clerigo vendiesse el trigo, ò el pan cozido, ò el vino, fruta, ò otros mantenimientos, à mas de la taxa, y por ello segun la ley, ò ordenanza, lo tuuiesse perdido, podrá la iusticia seglar tomar se lo, or auer caydo en comisso, y applicarlo conforme à la ley.] Ita ille.

2. Sed hæc opinio est prorsus eliminanda; nam verum est, vt supra diximus; quod Clerici tenentur seruare legem taxantem pretia rerum. Et ita docet Salonius tom. 2. in 2. 2. 9. 77. art. 1. contr. 10. Molina tom. 1. tract. 1. disp. 31. n. 13. Sotus de iust. lib. 1. q. 6. art. 7. Nauar. de Man. c. 23. n. 887. & alij. Sed ad id non tenentur ex vi coactiua, sed directiua; non tenentur ex vi legis, quatenus ciuiliis est; nam non habet ius in Clericis; sed, quia ex vi iuris naturalis tenentur vendere res suas, iusto pretio. Sed iustum pretium est illud, quod taxatur à lege. Ergo, &c.

3. Ex his sequitur contra Bobadillam, Clericos non teneri ad pœnam, ad quam laici tenentur si dicta victualia venderent ultra iustum pretium. Sed auidiamus Azorium p. 1. lib. 5. c. 13. q. 4. de hac re differentem: [Clericus (ait) suum vinum vel frumentum cogitur iure naturali, non ciuili Principis lege tantidem vendere, laicus verò eodem pretio vendere, non solum naturali, sed etiam ciuili iure compellitur. Et hinc est, vt si principis lege pœna sit statuta in eos, qui pluri venderent, eius pœnæ laicus sit reus, non Clericus. Quod si Princeps expresserit, vt ea pœna afficiantur etiam Clerici, qui pluri venderint, nihil valet ex ea parte lex quia pœnam statuit in eos, à quibus eam exigere, & sumere non potest.] Ita Azorius.

4. Idem docet Pesantius tract. de immunit. disp. 4. in fin. Nec ego intelligere possum distinctionem Bobadilla, inter res, quæ pluri venduntur, & ex ordinatione legis cadunt in commissum, & alias pœnas

Sup. hoc in Ref. seq. & infra in Ref. 101. cursum in §. Sed.

Sup. in Ref. que hic est supra 90. & in aliis multis eius primæ, secundæ & tertie annot.

Sup. hoc infra in Ref. seq. & in alia eius primæ nota.

Que hic est Ref. ansee. de in Ref. & §. de primæ nota.

Que hic est Ref. ansee. de in Ref. & §. de primæ nota.

Que hic est Ref. ansee. de in Ref. & §. de primæ nota.

in 6. obur. n. alis. p. 2.